

L' ART DEL PAGÈS

Secció d' agricultura pràctica

Blat xino en Europa.

Segons las experiències que pera la aclimatació del blat xino en Europa ha fet M. Hanges en Montauban (Frausa) resulta que 'l blat xino produheix ordinariament lo doble que 'l blat europeu; y veyent M. Hanges que la sement (llevor) era massa sensible al fret, ideá aclimatar-la depositant la pols (polen) del blat xino en lo pistil d' un blat francés anomenat de Urloba, y obtingué una llevor híbrida, que anomená blat xino barbut que doná excel·lents resultats. La palla es de mes de 1'50 metres d' alsada y lo rendiment per hectàrea de 35 á 40 hectólitres.

La hibridació del xino ab una varietat de blat roig francés produhí una llevor qual rendiment per hectàrea es de 40 á 50 hectólitres.

Tots los terrenos convenen á aquestos blats, però preferentment los arenosos y cálits, y no necessitan gran quantitat d' adob. La farina d' aqueix blat dona 5 per 100 menos de segó que la ordinaria; y com xuc·cla major quantitat d' aygua que la ordinaria, se calcula que dona un 37 per 100 mes de pá que 'l blat comú.

Concurs de pulverisadors y materials pera combatre 'l mildiu.

Dictámen del Jurat de prácticas.

Circunstancias imprevistas han motivat cert retrás en la publicació del dictámen de las probas verificadas ab los distintos polvos empleats en la vinya, pera combatre 'l mildiu dels ceps, en lo «Concurs prácticich» celebrat á Badalona per lo «Foment de la Agricultura».

Primerament: deu ferse constar, que en concepte del Jurat especial, cap dels concurrents ha cumplert exactament ab las prescripcions exigidas pera que las probas estiguessin totas en iguals condicions pera poderse comparar los efectos dels diferents polvos usats á dit objecte.

Segonament: que mentres hi ha qui va fer la aplicació dels materials una sola vegada; altres ho feren en duas ó mes y en distinta época y fins algú, en número desconegut, ja siga per estar mes al seu alcans la vinya de proba lo cual doná per resultat poder operarla y treballarla á voluntat, fent impossible la comparació verdadera entre uns y altres dels concurrents y per consegüent judicar ab verdader criteri prácticich dels resultats.

No obstant y atenentse exclusivament al resultat final, aqueix Jurat no pot deixar de consignar lo bon éxit obtingut per las casas Alesan y Molina, quals materials empleats en la vinya de probas, donáren resultats patents als ulls de tothom, tant per lo fullám com per la quantitat y qualitat de producte, sobressurtint d' una manera notable entre 'ls demás polvos usats. Deu també fer menció dels del Sr. Masip, quals resultats deixaren entreveure's en diferents punts ahont s' emplearen; si bé, ab mes irregularitat, ab menos freqüencia també aplicats.

En vista, donchs, de lo exposat, se concedeix als Srs. Alesan y Molina un diploma especial ahont se consignin los bons resultats de que s' ha fet menció, y al Sr. Masip, un diploma en lo cual s' expressin aixis mateix las circunstancias otorgants.

Badalona y Desembre de 1889.

Per lo Jurat de prácticas: F. X. TOBELLÀ, *secretari*.

Secció de varietats.

BOTIQUÍ CASULA (*)

È

instruccions pera son ús y bon régimen.

(Continuació.)

Lo medicament, encar que diferent de 'l aliment, que està destinat á recompensar las pérduas de nostre organisme, se confon ab ell, moltas voltas. Aixís per exemple una tassa de caldo de gallina, pot ser aliment y medicament á un temps, si es que al malalt de que 's tracti li sia indicat la administració de una grassa en las determinadas circunstancias en que 's troba en lo caldo.

Pot ser lo medicament simple y compost segons lo formi una sola sustancia ó várias.

Reb lo de *oficinal*, quan ja son preparats segons fórmula de la farmacopea, per exemple, y 'l de *magistral*, quan se prepara al acte de usarlo.

Y prescindint dels altres noms que per diferents sentits reben los medicaments, insertém á continuació alguns dels que en relació á sas virtuts mélicas, comunment se coneixen.

Atés lo caracter de la obra, prescindim de insertar molts de ells, per creure no será, de interés per nostres llegidors.

Abortius.—Los que tendeixen á ocasionar l'aborto (gastament.)

Absorbents.—Los que aplicats á la superficie interna ó externa del cos, contribuheixen á assecar la mateixa.

Acustichs.—Los medicaments pera las enfermetats del oido.

Afrodisiachs.—Los exitants dels organs genitals.

Alterants.—Destinats á cambiar l'estat general de la economia.

Anatéptichs ó restaurants.—Los destinats á restablir las forsas abatudas.

Anodins.—Los que moderan ó calman 'l dolor.

Asmátics.—Los que curan ó alivian 'l asma (oféch).

Antielmíntichs.—Los destinats á matar 'ls cuchs.

Anti-febrils.—Los destinats á curar las calenturas (febres).

(*) Vegis lo n.º 437

- Anti-herpétichs.*—Los que curan 'ls herpes (brians).
Corroborants.—Los que aumentan 'l vigor y energia.
Diaforetichs.—Los que promouhen 'l suor.
Diuretichs.—Los que aumentan ó facilitan la secreció de la orina.
Drástichs.—Los que purgan depresa é irritan.
Emetichs.—Los que exitan 'l vomit.
Emenagogos.—Los que promouhen la menstruació.
Irritants.—Los que estimulan ó favoreixen la inflamació de las parts en que están en contacte.
Laxants.—Los que purgan suaument.
Maduratius.—Los que facilitan la formació del pus.
Pectorals.—Los que facilitan la expectoració.
Vesicatoris.—Los que irritan ó aixecan butllofas en la pell.
(Continuará.)

Secció de noticias agricolas.

Concurs-exhibició vitícola.—Ja s' han rebut distintas adhesions, nacionals y extranjerass, de diferents fabricants d' eynas y materials pera la viticultura, sollicitant lloch pera exhibir y probar diversos productes en lo *Concurs vitícola de Badalona*, que 'l «Foment de la Agricultura» celebrará en dita vila desde 'l día 2 al 9 del prop-vinent mes de Mars.

Desde ara podém assegurar á nostres lectors que 'l segon Concurs celebrat per dita Societat rural será digne successor del que tingué lloch l' any passat.

En el I. A. C. de S. Isidro.—Lo dimecres últim dita Associació se reuní en Junta general ordinaria, baix la presidencia del Sr. Marqués de Sentmanat. En ella s' aprobaren las actas de las generals, ordinaria y extraordinarias, celebradas durant l' any 1889 y s' acordá tributar un merescut recort á la bona memoria del malhaguanyat president, D. Pelay de Camps y nombrar soci de mérit á D. Ramon de Manjarrés.

Acabada la lectura de la enlayrada Memoria del Sr. Secretari, D. Andreu de Ferran, lo Sr. Tobella feu notar que en ella no s'havia fet constar la part que aqueix Sr. prengué en la manifestació verificada per l' Institut agrícola catalá en lo Teatro

Principal d' aquesta ciutat, aixis com tampoch la que havia prés en la preparació de la mateixa, formant part de la Comissió especial de propaganda per Catalunya; rebent per tota contestació de dit Secretari: que, com estigués aquest malalt en aquella época, havia suferit aquell olvit involuntari y que se subsanaria, á indicació de la Presidencia. Nostre Director contestá que, com no era la primera vegada que aixó succehia, per lo tant de res s' estranyava, donchs los periódichs organs del I. A. C. de S. Isidro tenian per costum fer cas omís dels actes en que ell intervenia d' una manera mes ó menos directa.

Lo Sr. Alesan, digué: que segons se deduhia de la Memoria que acababa de llegir lo Sr. Secretari y segons anunci que hem vist en los periódichs. desitjant la Junta Directiva facilitar als S. S. socis la adquisició de sulfat de coure en las millors condicions de puresa, havia convingut ab nna respectable casa la manera de proporcionarlo. Sentat aixó, afegí: que desitjava del Sr. President se servís manifestar si 'l conveni que l' Institut ha fet ab determinada casa havia sigut en virtut de subasta ó concurs, donchs á ser aixís, es molt probable que á causa de la competencia s' hauria obtingut lo sulfat en las mellors condicions de puresa al mateix temps que á la major baratura possible. Donadas las explicacions convenientes per la Presidencia, lo Sr. Alesan terminá, manifestant que haventse declarat que pera facilitar la adquisició de sulfat de coure, no hi havia hagut concurs ni subasta, sino senzillament un conveni ab la casa que havia escullit la Junta y per lo tant fora de desitjar se poséssin de manifest las bases de dit conveni ó lo conveni mateix, á fi de que sapiguessin de quins medis havian de valerse 'ls comerciants en lo successiu, si pera la venda de sas mercaderias desitjavan la protecció directa del Institut: á lo qual accedí galanament la Presidencia; donant aixó lloch á L' ART DEL PAGÉS pera reiterarse, segons lo conveni, de que 'l sulfat de coure se cedia als socis y adherits, *al preu de 90 cèntims lo kilógram*, com digué en son número 406, corresponent al 14 de Desembre prop-passat, ab lo títol de *Alerta ab la varietat dels preus en lo sulfat de coure*, ab motiu de pendre's nota, en la Administració del Institut, segons anunci oficial d' aquesta Corporació, pera adquirir dit material ab destí á combatre 'l *mildiu* de la vinya.

Després, lo Sr. Tresorer, D. Raymond Vilaclara, llegí l' estat

de comptes de la Societat referent á las entradas y sortidas del any que acabava de finir y á petició del Sr. Tobella ho feu detalladament, partida per partida, no sense que aquest soci manifestés avans que son objecte no era 'l d' impugnarlos ni molt menys, per quant desde luego 'ls hi donava la sanció del seu vot incondicionalment, sino que desitjava enterarse d' alguns conceptes y fer algunas indicacions. Al preguntar quina era la tirada, quants subscriptors contava *La Poesia* y quins gastos é ingressos tenia, resultá que si bé es un orga de la casa, l' explota un editor; quedant facultat dit Sr. pera enterarse'n á la Secretaria y afegintli, ab respecte á la *Revista*, que aquesta si bé igualment es un altre orga del Institut, aquest corra ab los gastos, de direcció y demés, que no son petits y un altre ab los ingressos (anuncis), repartintla de franch als Srs. socis.

Lo Sr. President s' encarregá de contestar al Sr. Tobella respecte á la *Revista*; fentho apassionadament dos consócis d' aquest, respecte al periódich quinzenal.

No en vá, d' aquestos dos últims *ciudadants*, digué un dels concurrents que, *ab quants y tot, tiravan per diputats pagesívols*.

Hi estém conformes.—Nostre apreciat colega diari *El Suplemento*, en sa edició del dilluns últim publicá un article de nostre amich y colaborador D. Joseph Camp y Pradell, titolat «Proteccion agrícola en Fransa comparada con España». Després d' una série de consideracions atinadas, lo Sr. Camp ho corrobora citant lo cas de que 10 ó 12 anys enrera 'l bestiar de llana procedent d' Espanya, á sa entrada en Fransa pagava 50 céntims de pesseta per drets; que á petició dels tenedors de dit bestiar s' aumentá lo dret á 2'50 pessetas y que després se elevá á 5'50 franchs per cap, gran ó xich, que satisfá actualment, per haver ínsistit los interessats en demanda de protecció al govern de la vehina República.

Aixó si que es saberse entendre y procurar per casa. D' altre manera aniria la agricultura del nostre pays, si aixís preocupés la atenció de nostres governants, que sols pensan en la política propia.

Sulfat de coure.—Lo «Gremi de pagesos» de Sabadell, l' ha obtingut d' una respectable casa d' aqueixa capital al preu de 27 pessetas y mitja lo quintá catalá (41 kilograms 600 grams) ó siga á uns 66 centims de pesseta 'l kilogram.

Los d' Igualada l' han pagat á 27 pessetas y un ral, d' altre acreditada casa de Barcelona. també lo quintá catalá ó siga á uns 65 centims de pesseta 'l kilogram.

Uns y altres ab la puresa garantida y colocat en la estació.

A Vilafranca del Panadés ja l' han abaixat á 70 centims, en compte de 75, com diguerem dias enrera.

Vías de comunicació.—Lo diputat provincial D. Joseph A. Olano, en una de las darreras sessions de la Diputació Provincial, presentá una proposició, que d' aprobarse, fora altament benéfica para la agricultura de la provincia de Barcelona y pera la riqueza general de todas las poblacions de la mateixa.

Son objecte es lo de facilitar la manera de posar en relació todas las poblacions entre si y en comunicació ab las carreteras provinciales ó del Estat, fentse camins vehinals; á qual fi la Diputació realisaría un empréstit exclusivament destinat á aquests camins, adelantant als pobles la cuota que 'ls hi correspongués en la part que dehuen d' intervenirhi; que 'ls pobles anirían amortisant per trimestres ó semestres durant un plasso de 30 anys.

CEREALS.

Es indubtable que la desestimació dels blats se deu en gran part al contrabando escandalós que s' está fent per Gibraltar. Increible sembla que coneixentse 'l mal, no se li posi remey tan enérgich com las circunstancias ho exigeixen.

OLIS.

Va en augment l' alsa dels olis y se creu que molt haviat han d' alcansar preus molt elevats. La cullita ha sigut molt escassa tant en Espanya com en l' Extranjer.

VINS.

Lo mateix en los mercats nacionals com en los francesos s' adverteix una notable calma en las transaccions de vins. S' espera que aviat s' animará la demanda.

CALENDARI PATOLOGICH-AGRÍCOLA.

Maluras, remeys é insecticidas.

Sulfuro de carbono —Es precis tractar per enter la vinya invadida per la *filoxera*. Los terrenos permeables, fondos y que se aixugan bé son los mes favorables; en los que son poch fondos ó molt humits, lo resultat es dubtós. Se tractan cada any de Octubre á Novembre y millor de Febrer á Abril Los terrenos

argilosos deuen tractarse al estiu. No s' han pas de sulfurar al moment de sortir la vegetació. ni durant las fortas glassadas ó pluhas ó estant los terrenos molt humits. Bastan 200 kilógrams per hectárea. La difusió es tant millor quant mes número de forats se practican: en terras argilosas s' han de multiplicar los forats: en terras permeables (primas) se 'n hi fan 25,000 per hectárea. Se clava 'l pal Gastine á 30 ó 40 centímetros de la soca pera no danyar las arrels grossas y s' 'enfonsa verticalment á 20 ó 25 centímetros. Desseguida de retirat, se tapa fortament lo forat. Bonas femadas completan los sulfuratges.

Sulfo-carbonat de potassio.—S' emplea disolt en certa quantitat d' aygua. Se fa un clot al costat de cada soca y s' hi posa una galleda de dissolució feta á rahó de 40 á 50 grams. per 15 litres d' aygua. Aumentar la quantitat pera 'ls espays mes grans que d' ordinari. En lo terreno se produheix sulfuro de carbono é hidrógeno sulfurat que son insecticidas y carbonat de potassa. excel·lent adob. Lo preu resulta molt elevat: 3 á 400 pessetas l' hectárea; es precis de 100 á 150 metros cúbichs d' aygua

Submersió—Consisteix en deixar la vinya sota una capa d' aygua, de 20 á 30 centímetros, durant 40 á 50 dias Pera obtenir resultats. es precis: poderse procurar aygua económicament; tenir ceps que no pateixin ab la submersió: las terras deuen poder rebre y guardar l' aygua.

Cultiu en las arenas.—Tots los terrenos que tenen mes de 60 per 100 de sílice (arena), plantats de ceps apropósit, gosan d' absoluta immunitat.

Untura Balbiani.—De la intervenció del mascle neix l' ou d' hivern que produheix molts generacions sense fecundació. Aquest ou, post sota las escorsas de la fusta jove es combatut per la barreja següent: Fer dissoldre 60 parts de naftalina en brut en 20 parts d' oli ordinari. Estendre 120 parts de cals ab un poch d' aygua y quan fuma bé, tirarhi al damunt la barreja precedent y pastarho tot plegat. Afegir poch á poch 400 parts d' aygua. Ab aixó, untar las socas.—avans despelladas si tenen mes de 6 anys,—en Febrer ó Mars, en temps sech.

Desinfecció anti-filoxèrica de sarments.—Couanon y Salomon han proposat, pera netejar los sarments de filoxeras, ficarlos, durant deu minuts, en aygua calenta á 40 ó 50 graus, avans de collocarlos en estratificació ó siga avans de guardarlos en arena.

Sulfatatge de las estacas y lligáms.—Pera aumentar la durada. Pera las estacas (canyas ó tutors), inmergirlos completament en una dissolució de sulfat de coure de 10 kilógrams de sulfat per 100 litres d' aygua. Sulfatar sols al moment de son empleo y repetirho cada any, si es possible. Los lligáms se fican en un bany fet ab 3 kilógrams de sulfat per hectólitre (carga) d' aygua aproximadament.